

HAZAI KIADÁSÚ VÁLTOZÓTÉRKÉPEK

A 70-es évek elejéig csak néhány tucat változócsillagról állt térkép a magyar észlelők rendelkezésére, ezeket is főként az Uránia Csillagvizsgáló megfigyelői használták - többek között ezért is korlátozódott az észlelési munka szinte kizárólag Budapestre. Az 1971-ben meghirdetett "mira program" - és egyáltalán - az észlelőmunka segítésére első ízben 1972-ben került kiadásra nagyobb mennyiségű változóterkép, Nagy Sándor válogatásában. Az eredeti, régebbi kiadású AAVSO-térképeken fehér csillagok vannak két háttér előtt, ezért minden térképet át kellett másolni egyszerűbben közölhető állapotra /fehér háttér, fekete csillagok/. Ez a térképblockk 19 változóról mutatott be térképeket. A csillagokról az AAVSO térképek a, b, c, d /néha e/ jelű változatai jelentek meg - holott az észleléshez általában elegendő a b és d térképek használata /a "b" térképeken többnyire található olyan fényes csillag, mely egyszerűbb atlaszokban is szerepel/.

Szintén 1972-ben került kiadásra Keszthelyi Sándor munkája, a fénymásolással sokszorosított szabadszemes változóblockk, mely néhol szellemes összekötőszövegeket is tartalmazott. Ma már az amatőr csillagászati gyűjtemények féltett kincse!

Igazán komoly méretű térképkiadásra az Albireo Amatőr csillagász Klub-nál /AAK/ került sor első ízben. 1974-1977 között 10 térképfüzet jelent meg, összesen kb. 2 ezer példányban. A nehézkes nyomdatechnika miatt néhány hibás térkép is megjelent, a térképek többsége azonban jól használható, különösen előnyös, hogy a kereső- és észlelőtérképek valamennyi csillag-nál egy oldalon vannak. A füzetek alapjául AAVSO és BAA térképek szolgáltak. Ez a jól ismert "Változócsillag Térképek" sorozat.

1977-ben az Algol is kiadott egy térképfüzetet /az Algol Évkönyv 1978 részeként/, fedési változókról. 1978-ban a Galilei Amatőr csillagász Klubnál jelent meg egy fényes változó térképeit tartalmazó térképblockk.

A sort a PVH folytatta, 1979-ben és 1981-ben kiadott kis formátumú /A5/ füzetivel, a két 32 oldalas füzet 900-900 példányban jelent meg. Sajnos, egyik sem mondható igazán szerencsés vállalkozásnak. Az Eruptív füzet legfőbb hibájával mindenki azt rója fel, hogy egyik térképen sincs lépték /!/, emellett néhány komoly hiba is van benne /talán elég, ha a legsúlyosabbat, a W Peg mira változó U Gem-mé való "előléptetését" említjük/. Kellő kitartással azonban mégis használható ez a füzet.

A binokulár változó válogatásában a fényességértékek, ezen kívül néhány "nem-binokulár" csillag is bekerült a füzetbe.

1983-at a "fordulat év"-nek nevezhetjük. Ekkor négy VT-stílusú füzetet sikerült megjelentetni az AAK segítségével. Itt mondunk köszönetet Szenmártoni Bélának a kiadásban nyújtott segítségért!

A "Változócsillag Atlasz" /VA/ első két füzete a VT sorozat legpontosabb térképeiből készült válogatás, a 3-as és 4-es számú pedig többségében eddig még ki nem adott térképeket tartalmaz. A VA-kat - változatlan formátumban - a továbbiakban a Meteor mellékletként tervezzük kiadni. 1984-ben várhatólag egy vagy két kb. 20 oldalas válogatás jelenik meg.

Rövid visszatekintésünkben nem említettünk olyan kiadványokat, melyekben szórványosan jelentek meg térképek /Albireo, Meteor, Algol, PVH Körlevelek, stb./. Ezek egy mai kezdő észlelő számára jórészt elérhetetlenek /ez alól csak a PVH Körlevelek és a Meteor kivétel. Ez utóbbi számai ma is igényelhetők, 1974-ig visszamenően/.

MIZSER ATTILA

PLEIONE

A PVH Körlevél 12. számában már hirt adtunk a PVH adatok publikálásának lehetőségéről. Az elképzelés szerint a Pécssett megjelenő, PLEIONE című kiadvány negyedévenként közölné le az összes, a PVH-hoz beérkezett megfigyelést, a külföldön már megszokott, csillagonkénti-időrendi csoportosításban. Az ötödik füzetben - a PVH Reportoknál már megszokott - éves fénygörbéket kívánunk megjelentetni. A PLEIONE térítési díja egy évre 100 Ft. Azok az észlelőink, akik igényt tartanak erre a kiadványunkra, Mezősi Csabával vegyék fel a kapcsolatot /címe: 7616 Pécs, Pf.2./.

Különbféle egyeztetési nehézségek miatt nem lehet szó az eredetileg tervezett, 1983. júliusától történő adatközlésről. Az első PLEIONE megjelenését csak május-júniusra várhatjuk /1984. első negyedévi adatokkal/.

Mez - Tey

Bartos Pálról.

a múlt év nyarán elhunyt észlelőnkéről, életéről, amatőr csillagász munkájáról emlékezik meg Emile Schweitzer az AFOEV Bulletin 26-os számában. A Draco 34-35-ös számában Fodor Antal és Gutai András írnak egykori szorgalmas megfigyelőnkéről.

Január végén kaptuk meg Fodor Antaltól Bartos Pál 1983. augusztusából származó utolsó 33 észlelését. Az adatokat kiegészítésként csatoltuk a 83-as anyaghoz.

Mzs

R Cassiopeiae

Az R Cas erőteljes fényesedést mutatott 1984. elején. A január eleji 9^m-ról fényesedve február elején már elérte a szabad szemes láthatóságot /5.5 magnitúdó körüli észlelések/.

ADOK VESZEK

Vennék 8 - 15 cm-es Newton teleszkópot, megfelelő stabil, rezgésmentes, parallaktikus szerelésű, esetleg finommozgatóval ellátott állványzattal. - Hajgató Zoltán, 8900 Zalaegerszeg, Kossuth L. út 32, 8. em. 4.